

Az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelmények

A kiadvány célja, hogy közérthetően bemutassa az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos legfontosabb követelményeket.

3.0. változat
2017. december

JOGI NYILATKOZAT

A dokumentum célja a felhasználók támogatása a REACH-rendelet szerinti kötelezettségeik teljesítésében. Felhívjuk azonban a felhasználók figyelmét arra, hogy a REACH-rendelet szövege jelenti az egyetlen hiteles jogforrást, és az e dokumentumban foglalt információk nem minősülnek jogi tanácsadásnak. Az információ felhasználása kizárólag a felhasználó felelőssége. Az Európai Vegyi anyag-ügynökség nem vállal felelősséget az ebben a dokumentumban foglalt információk bármilyen jellegű felhasználásáért.

Hivatkozási szám:	ECHA-17-G-26-HU
Kat. szám:	ED-05-17-184-HU-N
ISBN:	978-92-9020-224-0
DOI:	10.2823/310231
A közzététel dátuma:	2017. december
Nyelv:	HU

Az Európai Vegyi anyag-ügynökség (ECHA) „egyszerűsített” változatokat készít a REACH iránymutatásokat tartalmazó dokumentációkból annak érdekében, hogy az Ügynökség által már kiadott REACH útmutatókat közérthetőbbé tegye az ágazat számára. Tekintve, hogy rövid összefoglalók, ezekben a dokumentumokban nem szerepelhet a teljes útmutatókban benne foglalt valamennyi részlet. Így kétségek esetén további információért ajánlott a teljes útmutató dokumentumokat elolvasni.

Nyilatkozat: Ez egy eredetileg angol nyelven közzétett dokumentum fordítása. Az eredeti dokumentum az ECHA weboldalán érhető el.

© Európai Vegyi anyag-ügynökség, 2017

Ha kérdései vagy észrevételei vannak ezzel a dokumentummal kapcsolatban, kérjük, (a hivatkozási szám és a megjelenési dátum feltüntetésével) az információigénylő űrlapon nyújtsa be azokat. Az információigénylő lap az ECHA Kapcsolatfelvétel weboldalán keresztül érhető el, amely a következő címen található: <http://echa.europa.eu/contact>.

Európai Vegyi anyag-ügynökség

Levelezési cím: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finnország
Elérhetőség: Annankatu 18, Helsinki, Finnország

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	4
2. FONTOS TUDNIVALÓK	4
2.1 Mi számít árucikknek?	4
2.2 Mikor beszélünk az anyagok árucikkekből való szándékos kibocsátásáról?	5
2.3 Melyek a jelöltlistán szereplő anyagok?	5
3. A REACH RENDELET ÉRTELMÉBEN KIKRE VONATKOZHATNAK AZ ÁRUCIKKEKBEN LÉVŐ ANYAGOKAT ÉRINTŐ KÖTELEZETTSÉGEK?	5
3.1 Árucikkeket előállító vállalatok	5
3.2 Árucikkeket behozó vállalatok	5
3.3 Árucikkeket szállító vállalatok	6
4. MELYEK A REACH RENDELET ÉRTELMÉBEN FENNÁLLÓ, AZ ÁRUCIKKEKBEN LÉVŐ ANYAGOKAT ÉRINTŐ KÖTELEZETTSÉGEK?	6
4.1 Az árucikkekben található, jelöltlistán szereplő anyagokkal kapcsolatos követelmények ...	9
4.1.1 Árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó információk közlése	9
4.1.2 Az árucikkekben előforduló anyagok bejelentése	9
4.2 Az árucikkekből szándékolatlan a környezetbe jutó anyagokra vonatkozó követelmények .	10
4.2.1 Árucikkekben lévő anyagok regisztrálása	10
5. GYAKORLATI ÚTMUTATÓ AZ ÁRUCIKKEKBEN LÉVŐ ANYAGOKRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK AZONOSÍTÁSÁHOZ	11
5.1 Annak eldöntése, hogy egy adott tárgy árucikknek minősül-e vagy sem	11
5.2 Annak eldöntése, hogy egy anyag kibocsátása szándékolt-e vagy sem	13
5.3 Árucikkekben található, jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának és tömegének meghatározása	13
5.4 Annak megállapítása, hogy alkalmazandó-e a bejelentési kötelezettség alóli mentesség vagy sem	15
6. AZ ÁRUCIKKEKBEN LÉVŐ ANYAGOKRA VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK KÖZLÉSI KÖTELEZETTSÉGÉNEK VALÓ MEGFELELÉS MÓDJA	16
7. HOL TALÁLHATÓ TOVÁBBI ÚTMUTATÁS?	16

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Az összetett tárgyak típusai.....	5
2. ábra: Az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó, a 7. és a 33. cikk szerinti kötelezettségek meghatározásának általános folyamata	8
3. ábra: Folyamatábra, amely bemutatja az azzal kapcsolatos döntéshozatalt, hogy egy adott tárgy árucikk-e vagy sem	12

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Az árucikkekben lévő anyagokat érintő kötelezettségek	6
2. táblázat: Árucikkben előforduló, jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának (tömegszázalékának) meghatározását bemutató forgatókönyvek	13

1. Bevezetés

Az Útmutató dióhéjban rövid magyarázatot ad az 1907/2006/EK rendeletnek (a REACH-rendeletnek) az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó rendelkezéseiről.

Az Útmutató dióhéjban az Európai Gazdasági Térségen (EGT, de a továbbiakban egyszerűen „EU”) belül árucikkeket előállító, behozó és / vagy szállító vállalatok vezetőinek és döntéshozóinak szól¹, különösen azoknak, akik a vegyi anyagok szabályozási kérdéseiben kevésbé jártasak. E dokumentum elolvasása segít eldönteniük, hogy az árucikkekben lévő anyagokat érintő, a REACH-rendelet értelmében fennálló kötelezettségeik azonosításához teljes egészében el kell-e olvasniuk az Útmutató az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelményekről című dokumentumot, vagy sem.

Az Útmutató dióhéjban segítségével az EU-n kívüli vállalatok megérthetik azokat az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó követelményeket, amelyeket árucikkeik EU-n belüli importőreinek teljesíteniük kell.

2. Fontos tudnivalók

2.1 Mi számít árucikknek?

A háztartások és iparágak legtöbb általánosan használt tárgyai önmagukban lévő árucikkek (például egyetlen darabból készült műanyag kanalak, fröccsöntött kerti székek) vagy árucikkeket beépítő tárgyak (például kanapé, jármű, óra, elektronikai berendezés). A REACH-rendelet értelmében az árucikk „olyan tárgy, amely az előállítás során a funkcióját a kémiai összetételénél nagyobb mértékben meghatározó különleges formát, felületet vagy alakot kap”.

Ebben a tekintetben a tárgyak formája, felülete és alakja a fizikai megjelenést tükrözi, így ezek a kémiai tulajdonságoktól eltérő tulajdonságoknak tekinthetők. A **forma** a tárgy térbeli alakzatát jelenti, azaz a mélységet, a szélességet és a magasságot. A **felület** az egyes tárgyak külső rétegét jelenti. Az **alak** az „alak elemeinek” olyan elrendezését vagy kombinációját jelenti, amely a leginkább megfelel a tárgy rendeltetésének, figyelembe véve többek között a biztonságot, a használhatóságot, illetve kényelmet, a tartósságot és a minőséget.

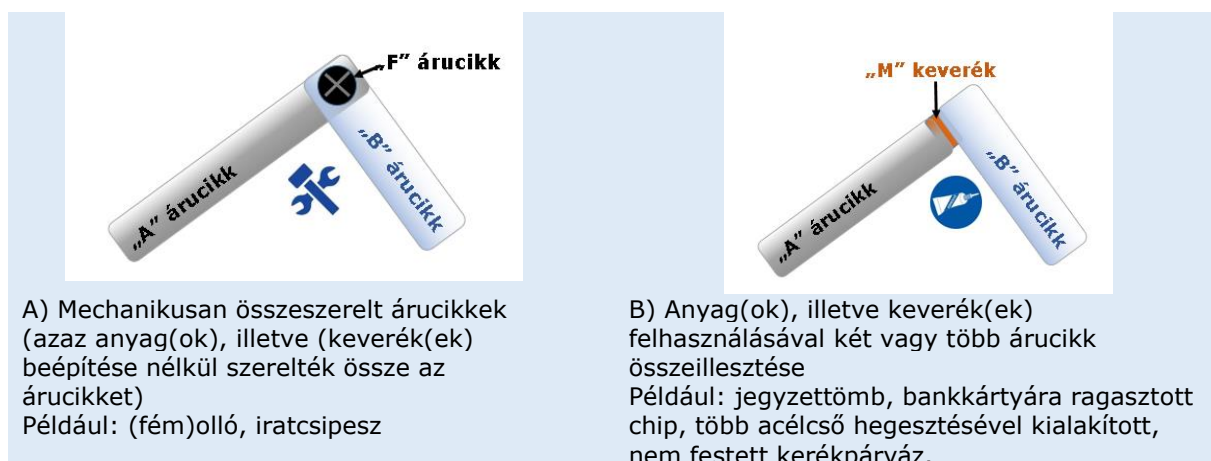
Az árucikk definíciójában szereplő „**funkció**” kifejezést úgy kell értelmezni, mint az a rendeltetési cél, amelyre egy tárgyat használni kívánnak. Ebben az értelemben például a nyomtatófesték-kazetták funkciója a tinta felvitele a papírra, míg az akkumulátoroké az elektromos áram biztosítása.

Az összeszerelt vagy összeillesztett árucikkek továbbra is árucikkek maradnak mindaddig, amíg megtartják a funkciójukat a kémiai összetételüknél meghatározóbb különleges formájukat, felületüket vagy alakjukat, vagy amíg nem válnak hulladékká.²

Ezen iránymutatásban és az *Útmutató az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelményekről* című dokumentumban az **összetett tárgy** több árucikkből készült tárgyat jelent. Az összetett tárgyakban több árucikket különböző módon lehet összeilleszteni vagy összeszerelni. Az összeszerelésre vagy összeillesztésre sor kerülhet például mechanikusan, az 1. ábra. ábrán látható anyag(ok)/keverék(ek) felhasználásával. Az a kérdés, hogy egy összetett tárgy önmagában megfelel-e az árucikk fogalom meghatározásának, kizárólag az árucikk meghatározásától függ.

¹ Az Európai Gazdasági Térséget Izland, Liechtenstein, Norvégia és az uniós tagállamok alkotják.

² A „hulladék” fogalmát a hulladékokról szóló keretirányelv (2008/98 irányelv) határozza meg.

1. ábra: Az összetett tárgyak típusai

2.2 Mikor beszélünk az anyagok árucikkekből való szándékos kibocsátásáról?

Bizonyos esetekben az anyagok árucikkekből való szándékolt kibocsátása kiegészítő funkciót biztosít, amely nem kapcsolódik közvetlenül a fő funkcióhoz. Az illatosított gyermekjátékok például anyagokat szándékosan kibocsátó árucikkek, mert a bennük lévő illatanyagok azért szabadulnak ki, hogy vonzóbbá tegyék az árucikket a kellemes illat biztosításával.

2.3 Melyek a jelöltlistán szereplő anyagok?

A jelöltlistán szereplő anyagok az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt hatásuk miatt különös aggodalomra okot adó anyagok (SVHC-k). Ezek az anyagok szerepelnek az ECHA honlapján³, a „különös aggodalomra okot adó, engedélykötelesnek javasolt anyagok jelöltlistáján” (jelöltlista)⁴. Erre a jelöltlistára az egyes anyagok azt követően kerülnek fel, hogy formális eljárás keretében megállapodás született arról, hogy megfelelnek az SVHC-k kritériumainak.

A jelöltlistán felsorolt anyagok valamelyikét tartalmazó árucikkeket előállító, behozó és szállító vállalatokra adott esetben további kötelezettségek hárulhatnak.

3. A REACH rendelet értelmében kikre vonatkozhatnak az árucikkekben lévő anyagokat érintő kötelezettségek?

3.1 Árucikkeket előállító vállalatok

Árucikk előállítója az a vállalat, amely az EU-n belül árucikkeket gyárt, függetlenül az előállítás módjától és attól, hogy a forgalomba hozzák-e az árucikkeket. Az EU-n belül árucikkeket előállító vállalatoknak az előállítási eljárástól függetlenül lehetnek az árucikkeikben lévő anyagokat érintő kötelezettségeik.

3.2 Árucikkeket behozó vállalatok

Az EU-n belüli vállalatok az ügyfeleik részére való szállítás, további feldolgozás vagy saját végső

³ <https://echa.europa.eu/candidate-list-table>

⁴ Jelen dokumentum további részében a „jelöltlista” a „különös aggodalomra okot adó, engedélykötelesnek javasolt anyagok listáját” jelenti.

felhasználás céljából az EU-n kívülről árucikkeket hozhatnak be. Ezeknek a vállalatoknak az árucikkekben lévő anyagokat érintően adott esetben ugyanolyan kötelezettségeik lehetnek, mint az azokat az EU-n belül előállító vállalatoknak.

3.3 Árucikkeket szállító vállalatok

Az árucikkeket az EU-n belül forgalomba hozó vállalatoknak adott esetben ugyancsak teljesíteniük kell bizonyos, az árucikkekben lévő anyagokat érintő követelményeket. Ezt nem befolyásolja az, hogy az érintett árucikkeket maguk állítják-e elő, vagy (az EU-n kívülről vagy belülről) vásárolják. E tekintetben a kiskereskedők is árucikkeket szállítanak, így terhelhetik őket az azokban lévő anyagokat érintő kötelezettségek.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az árucikkeket előállító, behozó és szállító vállalatok más szerepekkel is rendelkezhetnek, és így rájuk az ezen Útmutató dióhéjban című dokumentumban meghatározott kötelezettségeken túlmenően további

kötelezettségek hárulhatnak. A vállalatoknak általában véve ajánlott meghatározniuk kötelezettségeiket az ECHA honlapján elérhető [Navigátor](#) eszköz futtatásával. A Navigátor alkalmazás segít az iparnak meghatározni a REACH rendelet értelmében rá háruló kötelezettségeket és megtalálni az azok teljesítésével kapcsolatos megfelelő útmutatót.

Ezenfelül *Útmutató az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelményekről* című dokumentum teljes változatának 1. függeléke körvonalazza a REACH szerinti fő folyamatokat és tevékenységeket, amelyek az árucikkek előállítóit, importőreit és szállítóit érinthetik.

4. Melyek a REACH rendelet értelmében fennálló, az árucikkekben lévő anyagokat érintő kötelezettségek?

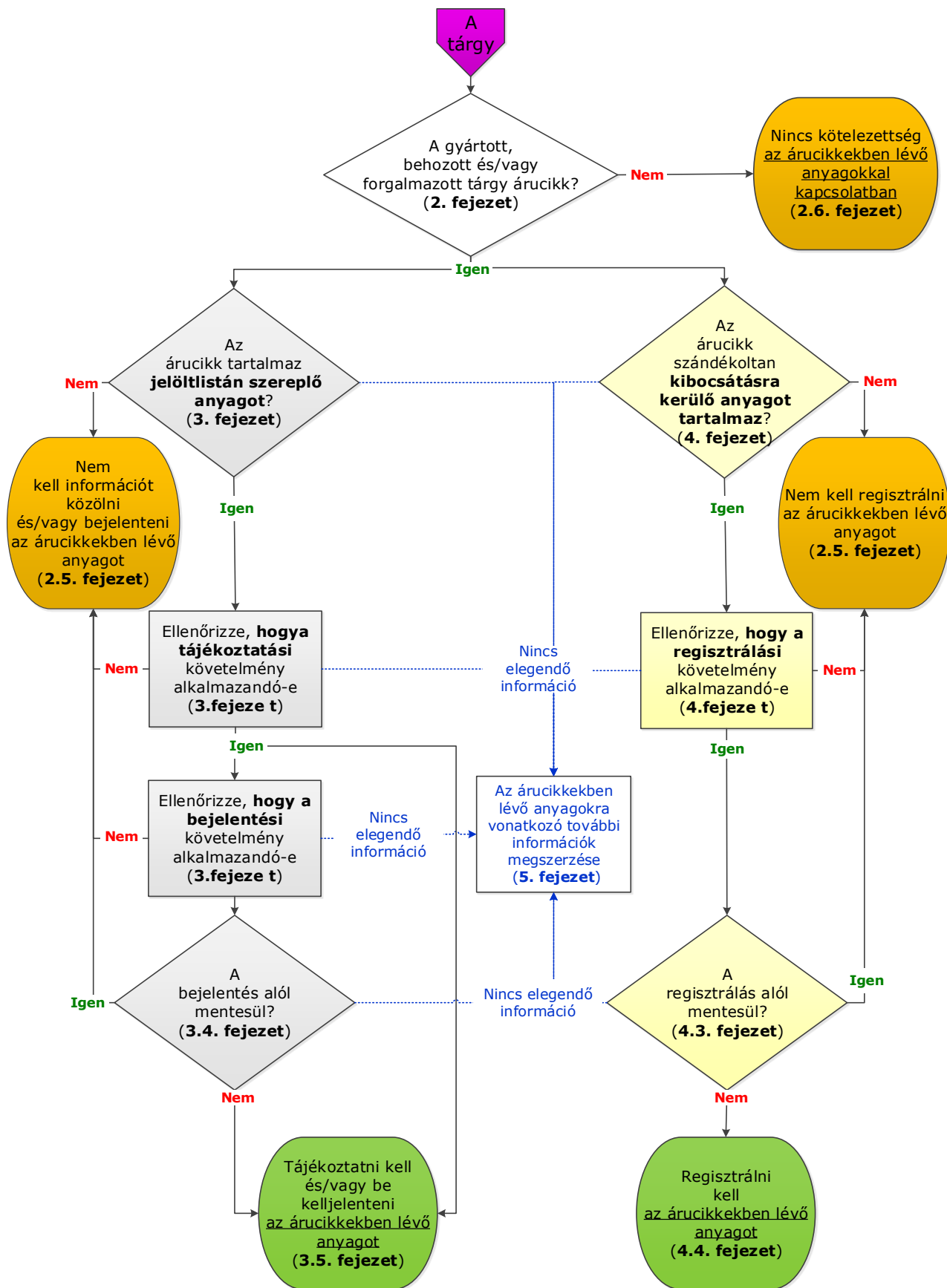
Az alábbi táblázat az árucikkekben lévő anyagokat érintő regisztrálási (7. cikk (1) bekezdés), bejelentési (7. cikk (2) bekezdés) és tájékoztatási (33. cikk) kötelezettségeket határozza meg.

1. táblázat: Az árucikkekben lévő anyagokat érintő kötelezettségek

Kötelezettség	Árucikkekben lévő anyagok regisztrálása	Árucikkekben lévő anyagok bejelentése	Árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó információk közlése
a REACH-rendelet szerinti jogalap	7. cikk (1) bekezdés	7. cikk (2) bekezdés	33. cikk
érintett szereplők	árucikk előállítói és árucikk importőrei	árucikk előállítói és árucikk importőrei	árucikk szállítói
érintett anyagok	árucikkekből szándékoltan a környezetbe jutó anyagok	engedélyezés céljából a különös aggodalomra okot adó anyagok jelöltlistáján szereplő anyagok	engedélyezés céljából a különös aggodalomra okot adó anyagok jelöltlistáján szereplő anyagok
mennyiségi küszöbérték	évi 1 tonna	évi 1 tonna	-
az árucikken belüli koncentráció küszöbértéke	-	0,1 tömeg%	0,1 tömeg%
a kötelezettség alóli mentesülés alapja:			

Kötelezettség	Árucikkekben lévő anyagok regisztrálása	Árucikkekben lévő anyagok bejelentése	Árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó információk közlése
az anyag már regisztrált az adott felhasználás tekintetében (7. cikk (6) bek.)	igen	igen	nem
az expozíció kizárható (7. cikk (3) bekezdés)	nem	igen	nem

Az alábbi folyamatábra (2. ábra) áttekintést nyújt az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos kötelezettségek azonosításának főbb lépéseiről, és az olvasót az útmutató teljes változatának a megfelelő részéhez irányítja.

2. ábra: Az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó, a 7. és a 33. cikk szerinti kötelezettségek meghatározásának általános folyamata

4.1 Az árucikkekben található, jelöltlistán szereplő anyagokkal kapcsolatos követelmények

4.1.1 Árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó információk közlése

Az anyagot tartalmazó árucikk szállítója köteles az árucikk átvevőjét (33. cikk (1) bekezdése) vagy a fogyasztót (33. cikk (2) bekezdése) a rendelkezésére álló releváns biztonsági információkkal ellátni, amennyiben mindkét alábbi feltétel teljesül:

- Az anyag szerepel a jelöltlistán (lásd a 2. szakaszt), és
- az anyag az előállított és/vagy behozott árucikkekben 0,1 tömegszázaléknál nagyobb koncentrációban van jelen.

Az információkat az árucikk **átvevőjének**⁵ akkor kell megadni, amikor az **árucikket** első alkalommal **szállítják** az anyagnak a jelöltlistára való felvételét követően, míg **a fogyasztó számára a fogyasztó kérésére**, a kérés kézhezvételétől számított 45 napon belül díjmentesen kell biztosítani.

Ha semmilyen különleges információra nincs szükség a jelöltlistán szereplő anyagot tartalmazó árucikk biztonságos felhasználásának lehetővé tételéhez, például amikor az expozíció kizárható a termék minden életciklusának szakaszában, beleértve az ártalmatlanítást is⁶, **legalább a szóban forgó anyag nevét közölni kell** a termék átvevőivel vagy a fogyasztókkal. A rendelkezésre bocsátott információnak világossá kell tenni, hogy az anyag szerepel a legutóbb aktualizált jelöltlistán, és hogy ez az információ közlésének az oka.

Az árucikkekben lévő anyagokat érintő tájékoztatási kötelezettséget (azaz az átvevőkkel és a fogyasztókkal folytatott kommunikációt) illetően általában véve megjegyzendők a következők:

- A jelöltlistán szereplő anyag 0,1 tömegszázalékos koncentrációs határértéke minden szállított árucikkre vonatkozik. Ez a határérték több összeillesztett vagy összeszerelt árucikkből készült tárgy (összetett tárgy) minden egyes árucikkére vonatkozik.
- Ezek a kötelezettségek nincsenek mennyiséghez kötve.
- A fogyasztóknak árucikkeket szállító forgalmazó nem teljesíti a fogyasztó kérésére a vele szemben fennálló tájékoztatási kötelezettségét azáltal, hogy a fogyasztót a saját szállítójához vagy az árucikkek előállítójához, illetve importőréhez irányítja.
- A tájékoztatási kötelezettségek a jelöltlistán szereplő anyagnak az árucikkekben való jelenlétéből következnek. Ezek a kötelezettségek attól függetlenül alkalmazandók, hogy a szállító tudomással bír-e az anyagok jelenlétéről vagy sem. Ezért a szállító érdeke, hogy tájékoztatást kérjen a jelöltlistán szereplő anyagok jelenlétéről.
- A fogyasztó kérésére történő információközlés független attól, hogy a szóban forgó fogyasztó megvásárolta-e az árucikket.

4.1.2 Az árucikkekben előforduló anyagok bejelentése

A bejelentés egy adott anyagra és annak felhasználásaira, valamint az árucikk felhasználására vonatkozó egyedi információk benyújtása az ECHA részére. Az árucikkekben lévő anyagok

⁵ Az „átvevő” kifejezés az ipari vagy foglalkozásszerű felhasználókra és a forgalmazókra utal, a fogyasztókra nem.

⁶ Ajánlott azokat az okokat dokumentálni, amelyek ahhoz a következtetéshez vezetnek, hogy a termék biztonságos felhasználásának lehetővé tétele érdekében nem szükséges az anyag nevén kívül más információ megadása (lásd az útmutató teljes változatának 2.6 alpontját).

bejelentése az **árucikkek előállítói vagy importőrei számára** akkor kötelező, ha teljesül a következő feltételek mindegyike:

- Az anyag szerepel a jelöltlistán (lásd a 2. szakaszt), és
- az anyag az előállított és/vagy behozott árucikkekben 0,1 tömegszázaléknál nagyobb koncentrációban van jelen, és
- Az anyagnak az előállított, illetve behozott árucikkek összességében 0,1%-osnál (m/m) magasabb koncentrációban jelen lévő mennyiségei együttesen meghaladják az évenkénti 1 tonnát az adott előállító/importőr tekintetében.

Nem áll fenn azonban bejelentési kötelezettség akkor, ha teljesül a következő feltételek bármelyike:

- Az árucikk előállítója/ importőre – szokásos vagy ésszerűen előre látható felhasználási feltételek mellett, ideértve az ártalmatlanítást is – képes kizárni a humán vagy környezeti expozíciót (azaz bizonyítható, hogy az árucikkek hasznos élettartamának idején és hulladék állapotában sem merül fel expozíció).
- Az anyagot a vállalat vagy egy másik vállalat az adott felhasználásra (azaz az anyagnak az árucikkekben való felhasználására) már regisztrálta.
- Az árucikkeket az előállító / importőr kizárólag az előtt állította elő és / vagy hozta be, hogy az anyag a jelöltlistára felkerült.

Az anyag 0,1 tömegszázalékos koncentrációs határértéke minden egyes előállított vagy behozott árucikkre vonatkozik. Ez a határérték az összetett tárgyat alkotó minden egyes árucikkre vonatkozik. Egy összetett tárgy importőre az összetett tárgyat alkotó különböző árucikkek importőre is, ezért mindegyikről rendelkeznie kell a szükséges információval ahhoz, hogy teljesíteni tudja a bejelentési kötelezettségeket. Az *Útmutató az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelményekről* című dokumentum teljes változatának 3.2.2. alpontja további részletekkel és forgatókönyvekkel szolgál azzal kapcsolatban, hogy ki a felelős az összetett tárgyban lévő egyes árucikkek bejelentéséért. Szemléltető jellegű forgatókönyveket tartalmaz az EU-ban összeszerelt, összeillesztett vagy bevont tárgyakra és importált összetett tárgyakra vonatkozóan.

Az árucikkekben található anyagokat legkésőbb azoknak a jelöltlistára való felkerülését követő 6 hónapon belül be kell jelenteni.

4.2 Az árucikkekből szándékoltan a környezetbe jutó anyagokra vonatkozó követelmények

4.2.1 Árucikkekben lévő anyagok regisztrálása

A regisztrálás az adott anyag tulajdonságaira vonatkozó információkat tartalmazó szakmai dokumentáció, valamint – ha előírás – az anyag kémiai biztonsági értékelését dokumentáló kémiai biztonsági jelentés benyújtását jelenti. Az árucikkekben lévő anyagok regisztrációja **az árucikkek előállítói vagy importőrei** számára csak akkor kötelező, ha teljesül a következő két feltétel:

- Az előállított, illetve behozott árucikkekben lévő anyagot szokásos vagy ésszerűen előrelátható felhasználási feltételek mellett a környezetbe kívánják juttatni, és
- az előállított, illetve behozott árucikkek összességében lévő, azokból a szándékosan a környezetbe kibocsátandó anyag teljes mennyisége meghaladja az évenkénti 1 tonnát.

A második feltétel tekintetében a szándékosan a környezetbe juttatandó, a nem szándékosan kibocsátandó, illetve kibocsátásra egyáltalán nem is kerülő mennyiségeket egyaránt számításba kell venni. Továbbá különböző típusú, anyagokat szándékosan a környezetbe juttató árucikkek

előállítás és/vagy behozatala esetén az azok összességében lévő, a szándékosan kibocsátandó mennyiségeket össze kell adni.

Ha a fenti feltételek nem is teljesülnek, az ECHA-nak módjában áll úgy határozni, hogy egy adott árucikk előállítója vagy importőre köteles regisztrálni az árucikkben lévő anyagot, ha annak mennyisége meghaladja az évi 1 tonnát és gyanítható, hogy az anyag az árucikkből a környezetbe kerül, így pedig az emberi egészség, illetve a környezet szempontjából fennálló kockázatokat okoz.

Az anyagot az árucikk előállítójának vagy importőrének semmiképpen sem kell regisztrálnia akkor, ha azt egy másik vállalat az adott felhasználásra (azaz az anyagnak az árucikkben való felhasználására) már regisztrálta.

5. Gyakorlati útmutató az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó követelmények azonosításához

E szakasz célja különlegesen támogatni a 4. szakaszban leírt, árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó követelmények azonosítását.

5.1 Annak eldöntése, hogy egy adott tárgy árucikknek minősül-e vagy sem

Az árucikkek előállítójaként, importőreként és szállítójaként Önre háruló szerep és feladatok meghatározásakor kulcsfontosságú helyes, konzisztens és jól dokumentált döntést hozni arról, hogy mi számít árucikknek a REACH-rendelet értelmében.

Sok esetben az árucikk REACH-rendelet szerinti fogalmának (ld. 2.1. szakasz) alkalmazása egyértelmű. Ilyen esetekben közvetlenül eldönthető, hogy valamely tárgy árucikk-e vagy sem, ha a tárgy funkciójának megvalósítása szempontjából összehasonlítjuk a fizikai és a kémiai jellemzők fontosságát, azaz a 3. ábrán bemutatott munkafolyamat 1. és 2. lépését követjük. Azokban az esetekben azonban, amikor nem állapítható meg egyértelműen, hogy az árucikk megfelel-e a REACH árucikk fogalmának, részletesebb értékelés szükséges.

Ezen értékelés elvégzése előtt azt kell meghatározni, hogy tartalmaz-e a tárgy olyan anyagot vagy keveréket, amely fizikailag leválasztható róla (pl. kiönthető, kicsavarható belőle; lásd a 3. lépést). Ezen érveléstől függően az értékelés a 4. és 5. vagy a 6. lépés szerinti kérdések megválaszolásából állhat. A kapott válaszok lehetővé tehetik annak eldöntését, hogy a tárgy árucikk-e.

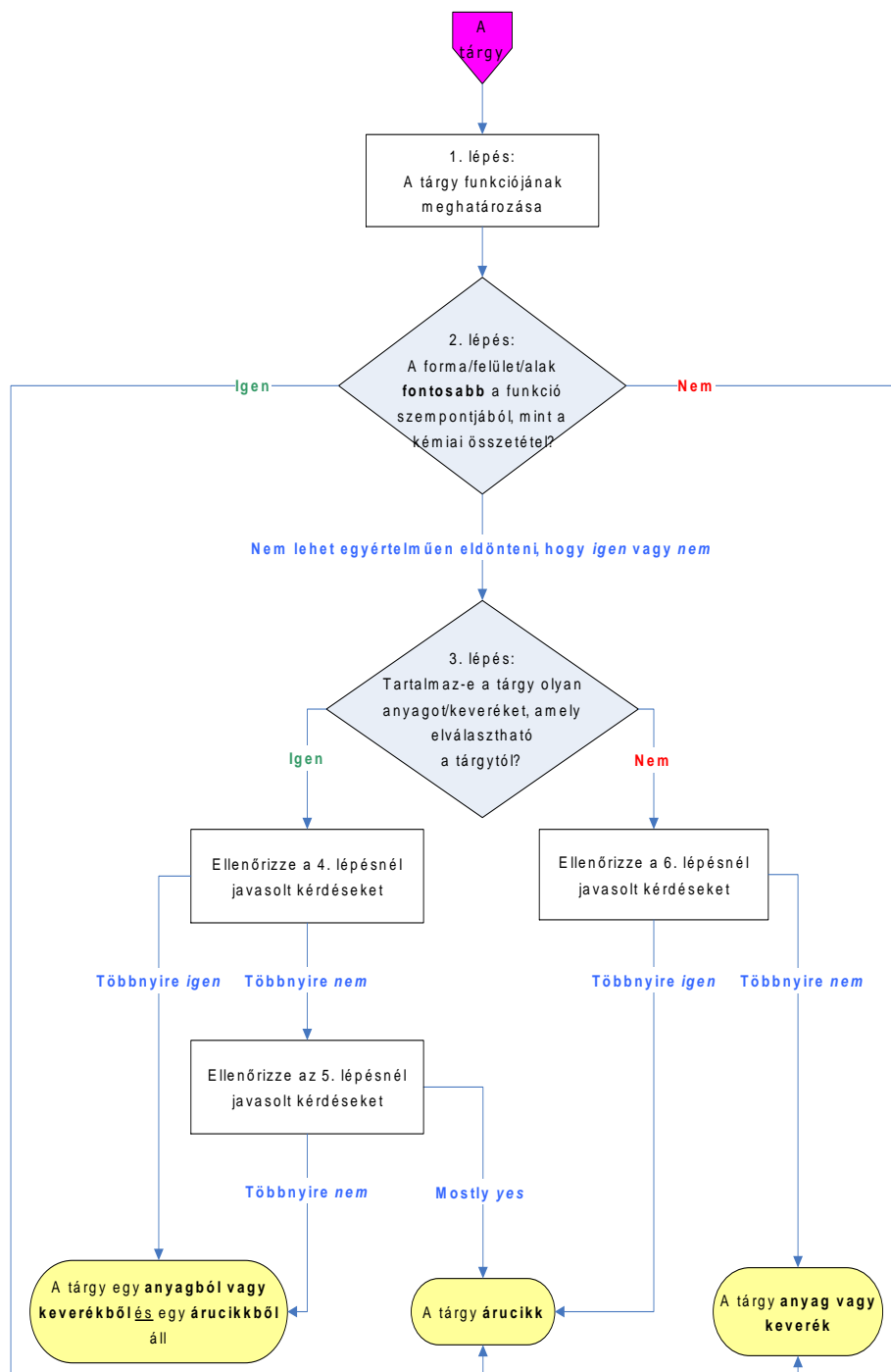
Ez az eljárás ahhoz az eredményhez is vezethet, hogy a tárgy egy (tárolóként vagy hordozóként funkcionáló) árucikk és egy anyag/keverék kombinációja, mint például a nyomtatófesték-kazetta vagy a nedves törülköző. Meg kell jegyezni, hogy egy ilyen tárgy importőre vagy szállítója egyúttal az adott anyag / keverék importőrének vagy szállítójának is tekintendő. Ilyenként pedig az árucikkek importőreit és szállítóit terhelő kötelezettségektől eltérő kötelezettségei is lehetnek. Ez azt jelenti, hogy a tartályban vagy hordozóanyagon található anyagokat pl. adott esetben regisztrálni kell vagy biztonsági adatlappal kell ellátni. Az egy árucikk és egy anyag / keverék kombinációja besorolású tárgy importőrökének és szállítóinak ezért külön ellenőrizniük kell, hogy vonatkoznak-e rájuk az árucikkekkal kapcsolatos kötelezettségek és az anyagokra / keverékekre vonatkozó kötelezettségek.

A 2. lépésben, a következő lépések megtétele előtt határozottan javasoljuk annak értékelését, hogy az árucikk a 2.2. szakaszban meghatározottak szerint „anyagot / keveréket szándékosan kibocsátó árucikknek” minősül-e.

A 3-6. lépéseket úgy alakítottuk ki, hogy támogassák a mélyrehatóbb elemzést a közös jellemzőkkel rendelkező tárgyak egyes nagy (al)csoportjai esetén. Ne feledje, hogy ezek nem foglalnak magukban minden lehetséges tárgyat, ezért adott esetben nem hozható végleges következtetés a vizsgált tárgyra vonatkozóan. Ilyen esetekben az értékelésnek figyelembe kell vennie azokat a különös szempontokat, amelyek lehetővé teszik a munkafolyamat 2. lépésében

feltett kérdés megválaszolását.

Az egyes lépéseket az *Útmutató az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelményekről* című dokumentum teljes változatának 2.3. szakasza írja le részletesebben.

3. ábra: Folyamatábra, amely bemutatja az azzal kapcsolatos döntéshozatalt, hogy egy adott tárgy árucikk-e vagy sem

5.2 Annak eldöntése, hogy egy anyag kibocsátása szándékolt-e vagy sem

Az árucikkekből kibocsátásra szánt anyagokat a REACH-rendelet hatálya alatt esetlegesen regisztrálni kell. Ebből adódóan annak eldöntéséhez, hogy az árucikkben lévő anyagra vonatkozik-e regisztrálási kötelezettség, feltétlenül meg kell állapítani, hogy az anyag kiszabadulása szándékolt-e.

Ha egy tárgy fő funkciója valamilyen anyag vagy keverék szállítása, akkor a tárgy általában egy anyag/keverék és egy árucikk kombinációjának tekintendő. Az ilyen anyag-/keverékiadás a REACH-rendelet értelmében nem tekintendő árucikkekből való „szándékolt kibocsátásnak”.

Ebből adódóan egy anyag akkor tekintendő az árucikkekből szándékosan kibocsátott anyagnak, ha olyan **kiegészítő funkciót** tölt be, amely nem valósulna meg az anyag kiszabadulása nélkül (a 2.2. szakaszban ennek példaként a gyermekjátékokban lévő illatanyagok szerepelnek). Ezzel szemben az anyagok árucikkekből való, elöregedésből, elhasználódásból vagy az árucikk működésének elkerülhetetlen mellékhatásaként adódó kiszabadulása általában véve nem minősül szándékosnak. A kibocsátással mint olyanval önmagával nem valósul meg funkció.

Az árucikk szándékolt anyagkibocsátásának ráadásul a **szokásos vagy ésszerűen előrelátható felhasználási feltételek** között kell megtörténnie. Ez azt jelenti, hogy az anyag környezetbe jutására az árucikk hasznos élettartama alatt kell sor kerülni. Így az anyag környezetbe jutása az árucikk életciklusának előállítási vagy ártalmatlanítási szakaszában nem rendeltetésszerű kibocsátás. Hasonlóképpen a balesetek és az árucikk használati utasításával összhangban nem lévő, bármilyen nem rendeltetésszerű használat során bekövetkező kiszabadulás sem szokásos vagy ésszerűen előrelátható felhasználási feltételek mellett történik meg, így nem tekinthető szándékos kibocsátásnak.

5.3 Árucikkekben található, jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának és tömegének meghatározása

A jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának kiszámítása elengedhetetlen annak ellenőrzéséhez, hogy a **tájékoztatási** és **bejelentési** kötelezettségek alkalmazandók-e.

Egy jelöltlistán szereplő anyag a gyártás során beépíthető egy árucikkbe. A későbbiekben is be lehet építeni egy meglévő (elkülönített vagy összetett tárgyba beépített) árucikkbe, illetve árucikkre az önmagában vagy keverékben (pl. bevonatok, alapozók, ragasztók, tömítőanyagok) jelöltlistán szereplő anyagot, és ezáltal az árucikk (vagy az összetett tárgy) szerves részét fogja képezni.

A 2 táblázat. táblázat számos, egy jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának (tömegszázalékának) meghatározására szolgáló forgatókönyvet szemléltet.

2. táblázat: Árucikkben előforduló, jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának (tömegszázalékának) meghatározását bemutató forgatókönyvek

Forgatókönyv	Jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának (m/m) kiszámítása	Példa (példák)
I. Önmagában vagy keverékben előforduló, jelöltlistán szereplő anyagból készült árucikk	A koncentrációt az árucikk teljes tömegéhez viszonyítva kell kiszámítani, vagyis az árucikkben lévő, jelöltlistán szereplő anyagot el kell osztani az árucikk össztömegével.	Egy keverékből készült műanyag termék (pl. fröccsöntött szék, műanyag nyomat pólón), amely jelöltlistán szereplő anyagot tartalmaz

Forgatókönyv	Jelöltlistán szereplő anyag koncentrációjának (m/m) kiszámítása	Példa (példák)
II. Kettő vagy több árucikk összeillesztéséhez használt, önmagában vagy keverékben előforduló, jelöltlistán szereplő anyag (összetett tárgy)	A jelöltlistán szereplő anyag koncentrációját az összetett tárgy teljes tömegéhez viszonyítva kell kiszámítani, vagyis az összetett tárgyban lévő, jelöltlistán szereplő anyagot el kell osztani az összetett tárgy össztömegével.	Lásd az 1. ábra B) pontját.
III. Jelöltlistán szereplő anyag bevonatokban		Példák bevonó keverékekre: festék, lakk, politúr, funkcionális bevonat
III. A) Teljesen bevont árucikk	A (teljesen vagy részben bevont) árucikkben lévő, jelöltlistán szereplő anyag koncentrációját a bevont árucikk teljes tömegéhez viszonyítva kell kiszámítani, vagyis a bevont árucikkben lévő, jelöltlistán szereplő anyagot el kell osztani az árucikk össztömegével	
III. B) Részben bevont árucikk		
III. C) Bevont összetett tárgy	A jelöltlistán szereplő anyag koncentrációját az összetett tárgy teljes tömegéhez viszonyítva kell kiszámítani, vagyis a bevont összetett tárgyban lévő, jelöltlistán szereplő anyagot el kell osztani a bevont összetett tárgy össztömegével.	
IV. Nagyon összetett tárgyak (az egyszerűbb összetett tárgyak, valamint további árucikkek kombinációi)	A fenti I-III. forgatókönyvek esetén megállapított számítási szabályok minden árucikk vagy egyszerűbb összetett tárgyak tekintetében érvényesek.	Kanapé, kerékpár, mobiltelefon, autó és repülőgép.

A **bejelentési kötelezettség** egyik feltétele az, hogy az előállított és / vagy behozott összes árucikkben 0,1 tömegszázaléknál nagyobb koncentrációban jelenlévő jelöltlistán szereplő anyagnak szereplőnként el kell érni az évi 1 tonna küszöbértéket.

A jelöltlistán szereplő, ugyanazon szereplő által előállított vagy behozott (összetett tárgyban elkülönítve vagy beépítve található) összes árucikkben lévő, ugyanazon anyag tonnában kifejezett teljes mennyiségének kiszámításához 3 lépés szükséges:

1. Annak meghatározása, hogy a jelöltlistán szereplő anyag jelen van-e 0,1 tömegszázalékos koncentrációs határérték felett minden egyes előállított vagy behozott árucikkben.

Az árucikkekben vagy összetett tárgyakban található, jelöltlistán szereplő anyagok koncentrációjának kiszámítása a 2 táblázat. táblázatban leírtak szerint történik.

2. A jelöltlistán szereplő anyag tonnában kifejezett mennyiségének kiszámítása minden egyes évente előállított vagy behozott olyan árucikkben vagy árucikktípusban, amelyben meghaladja a 0,1 tömegszázalékos koncentrációs határértéket.

3. Az összes árucikk tonnában kifejezett összmennyiségének kiszámítása úgy, hogy összeadjuk minden egyes árucikk vagy árucikktípusnak a fenti 2. pont szerint kiszámított mennyiségét.

Ha az előállított és/vagy behozott összes árucikkben 0,1 tömegszázalékot meghaladó koncentrációban jelenlévő, jelöltlistán szereplő anyag össz mennyisége szereplőnként meghaladja az évi 1 tonnát, akkor az előállító, illetve importőr köteles az árucikkekben található anyaggal kapcsolatos bejelentést tennie az ECHA-hoz az adott jelöltlistán szereplő anyag tekintetében.

5.4 Annak megállapítása, hogy alkalmazandó-e a bejelentési kötelezettség alóli mentesség vagy sem

Az árucikkekben lévő anyag bejelentése alól két esetben lehet mentesülni:

- a) mentesség az expozíció kizárhatósága alapján és
- b) az adott felhasználás tekintetében már regisztrált anyagok mentessége.

A 7. cikk (3) bekezdése szerint nem kell bejelentést tenni, amennyiben az árucikkek előállítói vagy importőrei képesek kizárni a humán vagy környezeti expozíciót szokásos vagy ésszerűen előrelátható felhasználási feltételek mellett,⁷ beleértve az ártalmatlanítást.⁸ Az expozíció kizártságát bizonyítani kívánó előállítónak és importőrnek biztosítania kell, hogy a jelöltlistán szereplő SVHC anyag nem kerül érintkezésbe az emberekkel vagy a környezettel. Minden expozíciós útvonalat figyelembe kell venni az életciklus minden szakaszában (a termék hasznos élettartama és a hulladékfázis alatt) az expozíció kizárásának értékelése során.

A 7. cikk (6) bekezdése alapján az árucikkekben előforduló anyagokkal kapcsolatos bejelentést nem kell tenni, ha az anyagot regisztrálták már az adott felhasználás tekintetében. Ez vonatkozik az ugyanazon szállítói láncban vagy bármely más szállítói láncon belül az anyag felhasználásának regisztrálására, azaz a bejelentés alóli mentesség tekintetében a regisztrálónak nem feltétlenül kell ugyanabba a szállítói láncba tartoznia, mint a potenciális bejelentőnek. Egy anyag akkor minősül egy adott felhasználás tekintetében már regisztráltnak, ha a két alábbi feltétel teljesül:

- az anyag azonos a már regisztrált anyaggal;
- A felhasználás megegyezik az anyag regisztrálása során leírt felhasználással, vagyis a regisztrálás az árucikkben való felhasználásra vonatkozik.

Az ECHA **információk nyilvánosságra hozatalára szolgáló portálján** elérhető anyaginformációk, amely az ECHA honlapján a következő címen érhető el: <http://echa.europa.eu/information-on-chemicals>. Ezek az információk általában önmagukban nem elegendők annak eldöntésére, hogy két felhasználás azonosnak minősül-e, amely alapján megállapítható, hogy az adott felhasználás tekintetében már regisztrált anyagokra mentességek alkalmazandók-e.

Megjegyzendő, hogy adott esetben több erőforrást igényelhet, és nehezebb lehet megfelelően értékelni és dokumentálni az expozíció kizártságát, illetve megtudni, hogy az anyagot regisztrálták-e már az adott felhasználás tekintetében, mint előkészíteni és benyújtani az árucikkekben előforduló anyagokkal kapcsolatos bejelentést. Az alkalmazandó mentesség indoklását dokumentálni kell, hogy kérésre bemutatható legyen a végrehajtó hatóságoknak.

Az árucikkekben található anyagokra vonatkozó kötelezettségek alóli mentességek alkalmazhatóságával kapcsolatban az útmutató teljes változatának 3.3. szakaszában olvashatók további megfontolások.

⁷ A „szokásos felhasználási feltételek” és az „ésszerűen előrelátható felhasználási feltételek” fogalmak magyarázatát az 5.2. szakasz tartalmazza.

⁸ Az „ártalmatlanítás” fogalom a jelen esetben kiterjed a hulladékfázisra is. Ezt a szakaszt az anyag életciklusának részeként az expozíciós értékelésben figyelembe kell venni az expozíció kizárásának igazolása érdekében.

6. Az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó információk közlési kötelezettségének való megfelelés módja

Az árucikkek uniós előállítói és importőrei, valamint a szállítói lánc valamennyi szereplője köteles tájékoztatást adni a szállítói láncban lefelé a jelöltlistán szereplő anyagok jelenlétéről (0,1 tömegszázalék felett). Ennek az információnak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye a forgalomba hozott árucikkek biztonságos felhasználását. Míg a szállítói lánc ipari, illetve kereskedelmi szereplői ezt az információt automatikusan megkapják, a fogyasztóknak kérniük kell az információkat. A fogyasztók kérésére ajánlatos mindig választ adni, akkor is, ha az árucikkekben nincsenek jelen a jelöltlistán szereplő anyagok.

Annak meghatározásakor, hogy milyen információkat kell összegyűjteni és közölni az árucikk biztonságos felhasználásának lehetővé tétele érdekében, az árucikk szállítójának figyelembe kell vennie az árucikk felhasználásának minden életciklus-szakaszát. Ezek közé például az alábbiak tartozhatnak:

- az árucikkek további ipari és szakmai feldolgozása vagy összeszerelése;
- árucikkek (át)csomagolása vagy tárolása;
- ipari, foglalkozásszerű és fogyasztói végfelhasználás, beleértve a telepítést és karbantartást is.

Ezenkívül a szállítónak figyelembe kell vennie az árucikkek újrahasznosítását és ártalmatlanítását, valamint az árucikkek előrelátható nem rendeltetészerű felhasználását, különösen a fogyasztók részéről.

Az árucikk szállítói láncában első szereplőként az árucikk-előállítónak vagy -importőrnek figyelembe kell vennie az árucikkével kapcsolatos minden, ésszerűen előrelátható lépést és tevékenységet a szállítói láncban lefelé. A szállítói láncban lefelé minden egyes további szereplőnek, akik adott esetben pontosabban ismerhetik, hogy hol és hogyan használják az árucikket a következő felhasználó(k), meg kell határozni a rendelkezésére álló és a vevői által végzett tevékenységekre vonatkozó további információkat.

Minden szereplőnek, aki információt kap a jelöltlistán szereplő anyagok jelenlétéről és biztonságos felhasználásáról, át kell adnia a szállítói lánc következő szereplőjének vagy kérésre a fogyasztóknak minden lényeges információt, figyelembe véve a forgalomba hozott termék várható felhasználásait és felhasználási feltételeit.

Összetett tárgyak esetén a REACH 33. cikke szerinti tájékoztatási követelmények az összetett tárgyba beépített minden olyan árucikkre vonatkoznak, amelyek jelöltlistán szereplő anyagot tartalmaznak (0,1 tömegszázalék felett) (lásd a teljes útmutató 12. példáját).

A REACH-rendelet nem írja elő, pontosan milyen formában kell megadni az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó információkat. Ki kell választania az információszolgáltatás legmegfelelőbb formáját, amely a tájékoztatás tartalmától és címzettjétől függően (például ipari vagy foglalkozásszerű felhasználók, fogyasztók) változhat.

A szabványos válaszlevél megfelelő eszköze lehet a fogyasztók tájékoztatásának, míg egy foglalkozásszerű vagy ipari felhasználó tájékoztatásának céljára megfelelőbb a külön használati utasítás. A többféle lehetséges forma közé tartoznak az IT rendszerek vagy eszközök is, amelyek megkönnyítik a tájékoztatást az egész szállítói láncban és a fogyasztók számára

7. Hol található további útmutatás?

Ez az Útmutató dióhéjban tartalmazza a szükséges döntéshozatali segítséget annak megállapításához, hogy a REACH-rendelet értelmében az árucikkekben lévő anyagokra milyen kötelezettségek vonatkoznak. Azt ajánljuk azonban, hogy annak megállapításához, hogy az Ön

esetére vonatkoznak-e az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelmények, tanulmányozza át teljes egészében az *Útmutató az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelményekről* című dokumentumot.

A teljes útmutató dokumentum részletesebb magyarázatokkal szolgál a jelen dokumentumban bevezetett fogalmakkal és elvekkkel kapcsolatban, valamint példákat is megad.

Az árucikkeket előállító, importáló vagy forgalomba hozó vállalatoknak nem áll mindig rendelkezésükre vállalaton belül az annak eldöntéséhez szükséges információ, hogy alkalmazandók-e rájuk az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó követelmények. Az árucikkekben lévő anyagoknak, illetve azok mennyiségének meghatározása sok esetben csak akkor lehetséges, ha a szállítói lánc szereplői a vonatkozó információkat elérhetővé teszik. Így a REACH-rendelet szerinti kötelezettségek meghatározásához és betartásához szükséges információk összegyűjtésének legfontosabb és leghatékonyabb módja a **szállítói láncban nyújtott tájékoztatás**. Jóllehet a kémiai elemzések bizonyos helyzetekben hasznosak lehetnek (pl. a megfeleléshez szükséges információk megszerzése és megerősítése), kétes eredményeket is hozhatnak, és/vagy nagyon költségesek lehetnek, ezért az információszerzés elsődleges eszközeként nem javasoltak.

Az *Útmutató az árucikkekben lévő anyagokkal kapcsolatos követelményekről* című dokumentum teljes változatának 5. szakasza általános tanácsot ad a gyártók, az importőrök és az árucikkek más szállítói számára az árucikkekben lévő anyagokra vonatkozó kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges információk megszerzésével, majd értékelésével kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban. Ez különösen akkor releváns, ha az információkat a szállítói láncon keresztül nem bocsátják automatikusan a szállítók rendelkezésére. A teljes útmutató 5. függeléke az összetett tárgyakra vonatkozóan kiegészíti ezt az általános tanácsot.

EURÓPAI VEGYIANYAG-ÜGYNÖKSÉG
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINNORSZÁG
ECHA.EUROPA.EU